

Digitalizacija v prevajalstvu

Digitalizacija v vse večji meri posega v prevajalstvo ter spreminja razvojne paradigme in praktične oblike delovanja podjetij.

Tanja Faganel in Majda Dobravc, GZS – Zbornica poslovno storitvenih dejavnosti

Prevajalska orodja ne morejo opraviti vsega. Za piko na i vedno poskrbi strokovnjak.

Eden od izzivov je tudi, kako združiti marketinške tehnike in pravila s pravilno rabo jezika.

Že v samem prevajalskem procesu je delo tehnološko zelo zahtevno – nenehno se razvijajo nove tehnologije za prevajanje in za zagotavljanje kakovosti v prevodih, na voljo so številna orodja, s katerimi se je treba seznaniti in jih uvesti v poslovanje, da prevajalska podjetja lahko ugodijo različnim zahtevam naročnikov.

V Združenju prevajalskih podjetij pri GZS – Zbornici poslovno storitvenih dejavnosti smo organizirali konferenco TransDigit na temo aktualnih – predvsem digitalnih tematik s področja prevajanja. Govor je bil o zagotavljanju kakovosti, marketingu, razvoju tehnologij in orodij, spreminjanju prevajalskega dela in varnosti podatkov.

Zagotavljanje visoke kakovosti v prevajalski dejavnosti ostaja prioriteta

Tveganja za napake v prevodih so postala z integracijo najsodobnejših tehnoloških prevajalskih orodij v prevajalski proces bistveno nižja. Orodja omogočajo ustvarjanje vsebinskih baz ter pripravo glosarjev z ustrežno terminologijo v podporo prevajalcu, obenem pa omogočajo pravočasno odkrivanje in odpravljanje napak. Na TransDigitu je bila podrobneje predstavljena praktična uporaba treh najbolj pogosto uporabljenih orodij: MemoQ, Transit in SDL Trados z možnostmi in rešitvami, ki jih uporabniku – pri prevajanju in kontroli kakovosti – lahko nudijo. Seveda

vsega dela ne morejo opraviti orodja in za piko na i pri pregledu kakovosti vselej poskrbi človek – strokovna oseba, ki prevod pregleda in preveri njegovo slovnično in jezikovno brezhibnost.

Storitev je treba znati prodati

Ker pa je seveda vsako še tako kakovostno storitev treba znati tudi prodati (za primerno ceno), je bil osrednji del konference namenjen digitalnemu marketingu in prodaji. Digitalni marketing ponuja povsem nove možnosti in pristope dostopanja in nagovarjanja ciljnih segmentov, v praksi pa je treba preizkusiti različne kanale in najti zase pravo kombinacijo. Prevajalska podjetja veliko delajo na vsebinskem marketingu – npr. s pripravo različnih praktičnih jezikovnih nasvetov. S promocijo pravilne rabe jezika skušajo doseči večjo prepoznavnost in zavedanje, da pravilno pisanje ali prevajanje ni tako enostavno in so za to potrebne ustrezne kompetence in izkušnje. Prav vse marketinške aktivnosti pa je treba načrtovati in izvajati na dolgi rok, saj takojšnjega učinka ni, sproti pa ugotavljati, kakšen in kolikšen je odziv ter seveda, kako se na koncu odražajo v prodaji.

Med predavanji o marketingu so udeleženci ugotovili, da je uporaba tujk, ki jo prinašajo novosti v marketingu, zelo pogosta in bi bilo zato smiselno pripraviti ustrezen glosar. Izziv pa je tudi, kako združiti marketinške tehnike in pravila s pravilno rabo jezika. Za oglase na googlu na primer obstajajo določena pravila, omejitve dolžine besedila, včasih se uporabljajo velike začetnice, da bi bili oglasi bolj vidni. Taki in podobni prijemi pa pogosto pripeljejo do slovničnih napak. To je v dejavnosti, katere poslanstvo je pravilna raba jezika, nesprejemljivo.

Quo vadis, translatio?

V zadnjem delu, na okrogli mizi o digitalizaciji in razvoju tehnologij v prevajalski dejavnosti, je tekel pogovor o tem, kako se bodo v naslednjih letih razvijala prevajalska orodja in strojno prevajanje – na splošno in posebej, kakšen bo napredek pri jezikovnih kombinacijah naše regije, kako bo to vplivalo na kakovost prevajanja ter kako poskrbeti za varnost podatkov.

Foto: arhiv ZPSD

Foto: arhiv ZPSP

Kaj vse se spreminja?

Prevajalska podjetja zaznavajo potrebo po uvajanju novih delovnih mest predvsem v povezavi z informacijsko tehnologijo. Investirati morajo v razvoj, preizkusiti veliko orodij, nekateri razvijajo tudi svoja. Vse bolj kaže na to, da se bo v naslednjih 10 letih prevajalska dejavnost zelo spremenila. Tako načini dela, profili delovnih mest v dejavnosti, zahtevane kompetence zaposlenih in prevajalcev kot posledično način obračunavanja in postavljanja cene za storitev. »Na nedavni konferenci EUATC v Madridu je več strokovnjakov poudarilo, da kmalu ne bomo več šteli znakov, besed, prevajalskih strani – temveč delo zaračunavali le še po količini porabljenih ur. In kdor v tem trenutku še ne razmišlja o tem in se ne bo uspel hitro prilagoditi, se bo v prihodnje zelo težko znašel,« pravi Anita Hostnik, predsednica Združenja prevajalskih podjetij.

Tudi orodja za strojno prevajanje zelo hitro napredujejo, razvijajo jih številni tehnološki giganti. Niso popolna, so pa vse bolj sofisticirana – predvsem to velja za najbolj razširjene jezike, torej angleščino, nemščino, španščino, tudi kitajščino in japonščino, kjer je tudi besedil neprimerno več. Udeleženci okrogle mize so se strinjali, da bo za jezike naše regije uporaben strojni prevajalnik lahko razvit bistveno kasneje, kot za prej naštete jezike. Ne glede na to, pa je treba ves čas spremljati razvoj.

Bo tehnologija v prevajalskem poklicu povsem nadomestila človeka?

Prof. dr. Špela Vintar z Oddelka za prevajalstvo na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani meni, da »bo tehnologija nedvomno imela zelo pomemben vpliv na preoblikovanje prevajalskega poklica že v bližnji prihodnosti, ga pa ne bo izpodrinila. Zato se trudimo, da bi svoje študente na hitre spremembe čim bolj pripravili in jim z različnimi projekti v času študija prenesli čim več digitalnih kompetenc, ki jih bodo novi profili prevajalcev potrebovali. Prevajalski poklic zelo hitro postaja vse bolj interdisciplinaren. Na fakulteti se razvija novo interdisciplinarno področje, ki tradicionalno jezikoslovje in prevodoslovje povezuje z računalništvom in digitalno komunikacijo ter dobrim poznavanjem pravne in etične plati digitalne komunikacije. Tak nov profil bi lahko poimenovali kar digitalni jezikoslovec.«

Kaj pa varnost?

Ob hitrem razvoju digitalizacije (p)ostaja varnost podatkov »skrb in strah« na vseh ravneh, pri posameznikih in v podjetjih, v notranjem poslovnem procesu in v zunanjih stikih. Stopnja zagotavljanja varnosti je sicer v praksi še zelo različna in v prevajalski dejavnosti je nujno ozaveščanje naročnikov in prevajalcev o varnostnih tveganjih pri nekriptiranih digitalnih prenosih gradiv in za varstvo osebnih podatkov nameniti še več pozornosti.

V zaključku je povezovalc okrogle mize Alen Dominič izpostavil, da »se morajo vsa prevajalska podjetja, kot tudi posamezni prevajalci dobro pripraviti na prihod novih tehnologij, vključno s strojnimi prevajanjem, in na dejstvo, da se bo sčasoma poklic prevajalca spremenil, s tem pa tako njihovo delo kot tudi procesi dela v prevajalskem podjetju.« Opozoril je tudi na še precej razširjeno, a ne varno uporabo brezplačnih poštnih naslovov, preko katerih lahko podatki nehote pridejo v roke nepooblaščenim oseb. ^{gg}

Takih dogodkov bi moralo biti več

Prva TransDigit konferenca je svoj namen dosegla. Zbrane in predstavljene so bile uporabne, praktične in zanimive vsebine za vse udeležence – predvsem za prevajalska podjetja, za njihove zaposlene in tudi zunanje sodelavce. Odzivi so bili zelo pozitivni in enotni v oceni, da je takih dogodkov v Sloveniji premalo. »V Združenju prevajalskih podjetij se bomo zato potrudili, da bo konferenca postala vsakoletni dogodek in poskrbela za večjo povezanost vseh deležnikov v dejavnosti – tako podjetij, kot tudi prevajalcev in izobraževalnih institucij. Le tako bomo dosegli večjo prepoznavnost dejavnosti in tudi boljše razumevanje pomena kakovosti in strokovnosti,« je sklenila predsednica združenja Anita Hostnik.

Strokovnjaki poudarjajo, da se bo obračunavanje prevajalskih storitev spremenilo. Namesto znakov bo pomembno število porabljenih ur.

Izberite med ponudniki visoko kakovostnih, strokovnih in najzahtevnejših storitev prevajanja in tolmačenja!

Z odličnimi prevodi in tolmačenjem gradite pot do odličnosti v poslovanju in do uspešnega osvajanja novih trgov.

Na Filozofski fakulteti v Ljubljani razvijajo novo interdisciplinarno področje, ki bo ponudilo nov profil - digitalnega jezikoslovca.